

== ΜΑΡΑΜΕΝΑ ΦΥΛΛΑ ==

Ήτράβηξε με κόπον την πολυθρόνα της κοντά στο τζάκι, έδωλε άναστενχμόν, που δέν μπορούσε κανείς νά καταλάβη άν ήτον από στενοχώρια ή άνακούρισι, έρεποθετήθη όσο άναπτυτικά μπορούσε και με τά κυρκασμένα, τά ρυτιδιωμένα της χέρια, άνοιξε τό βιβλίό που είχε στά γόνατά της. Από τά παλιιά κιτρινωμένα φύλλα εξέπρόβηλε ένα τριαντάφυλλο, πειό κιτρινωμένο άκόμα. Στα σδυσμένα μάτια της γράψε, έφάνη κάτι για μιá στιγμή, που έμοιαζε με λάμψη, από την συγκίνηση που γεννά πάντοτε και στην πειό μαρκαμμένη καρδιά, ή άνάμνησις της παρασμένης εύτυχίας, της ζωής, του αισθήματος. Τα χείλη της έψύθησαν νατι, σαν μιá έρώτηση, σαν νά ζητούσαν μιá μαρτυρία από τό τριαντάφυλλο, ότι τά παρασμένα δέν ήσαν ψέματα. Πλέποντάς το, ή μνήμη της ξανήθερε τή νεανική της δύναμη, και ή φαντοσία της, της έφερε στα μάτια, σαν παινία κινηματογράφου, την ιστορία της νεότητός της, που έχρονολογείτο από τό τριαντάφυλλο εκείνο. Άίδε πάλι μπροστα της, την ούράνια εκείνη νύκτα, με την νεράιδα του μαγικού περιβολιού, που μέσα εκεί είχε άνοιξει τό μυροδόλο τριαντάφυλλο, που από τό ψηλό και υπέρηχανο κλωνάρι του, την δόλεπε νά πλησιάζη μαζί με τόν έλληκτό της καρδιάς της. Άχ! δέν έφρατζετο τότε, ότι ύστερα από πενήντα χρόνια, ή νεράιδα θα ήταν ή σημερινή ζωνομένη και σακατεμένη αγριούλα, που με κόπον τραβούσε την πολυθρόνα της κοντά στο τζάκι, και ότ' τό όροστερό τριαντάφυλλο, ξερό, με σκόρπια ζαρικωμένα φύλλα, μέσα από της κιτρινωμένες σελίδες ενός βιβλίου, θα έδωκινε για νά της ξαναθυμίση την εύτυχία της άκόμη μιá φορά, για νά της χύση λίγη γλυκύα στα ξηρά και κυρκασμένα γράμμάτά της!

Σύν ή σκέψις αυτή νά την έδούλιζε πειό πολύ στο παρελθόν, ή φαντασία της έξηκολούθει νά περκακούθη με διούγειη την νεανική της έρωτική εύτυχία. Όλοζώντανη παρουσιάσθηκε στα μάτια της, ή γλυκειά εκείνη νύκτα του Άπριλίου, που στο όλοζωτίστο και έορτάσιμη τολισμένο σπίτι της, έδιδαν χορό για τά γειθώλια της. Τι μέθη ήταν εκείνη! Τι σφρίγγος! Τι χαρά ήταν για αυτή ή ζωή π' ύ απελάμβανε, που ανέπνεε με όλην της την δύναμη και που ενόμιζε πως θα διαρκούσε για πάντα, πως δέν θάρχόταν άλλος καιρός, σκεταινότερος, θάρύτερος!...

Έίχε χορέψει πολύ μαζί του, και της είχε προταίνει νά κάμουν μιá βόλτα στο περιβόλι, για νά ξεκουραστούν και νά πύρουν άέρα. Ήταν μιá μαγευτική βραδυά. Ένα όροστερό άεράκι προκαλούσε ένα άπολαυστικό ρήγος κι έφερες πλησιέστερα τό άρωμα και των πειό μακρυνοών λουλουδιών. Ή σελήνη είχε ά-

ναίει κι' ἐρώτιζε γραφικά τούς στενοὺς δρομίσκους τοῦ περιβολιοῦ. Ἐὖ ἀν-
δάν, ἀπὸ τὴν κορυφὴ κάποιου δένδρου ἔστειλε τὸ γλυκὸ του τραγοῦδι, σὰν νὰ
ᾄδειε νὰ φανερώτῃ, ὅτι ἐλάβανε μέρος κι' οὐτὸ στὴν ἐροτὴν αὐτὴν τῆς φύσεως
καὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐνῶ τὸ βρῦ παρῶπενο κάποιου μηχανοῦ γλιώνη, ἐδίδε ἕνα
τόνο μελαγχολίας.

Οἱ ἤχοι τῆς μουσικῆς εἶχαν ἀρχίσει πάλιν νὰ ἀκούωνται, καὶ τὰ σκορπι-
ομένα ζεύγη νὰ ἐπ'σφίονον στὴν σάλα τοῦ χοροῦ, ἀλλὰ τὸ ὠραῖο νερὸ ζευγάρι
ἐπροχώρησε, κι' ἐχώθη μετὰ σῆς τριανταφυλλιάς. Φωτισμένοι ἀπὸ μιὰ ἀκτί-
να τῆς σελήνης, πού ἦταν ἀκριβοῦς ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τους καὶ πού μισοσφώ-
ριζε τὸ στενὸ μονοπάτι, ἐκείνη μὲ τὸ αἰθέριο λεπτὸ της σῶμα, πού ἐξεχώριζε
σὰν ἀνάγκυρο στὸ πλαστεινὸ φόντο, μὲ τὰ κασταὰ μεταξένια μάλλιά της, πού
ἐπικυαττοῦσαν στὸ ἐλαφρὸ κέρκι, μέσθ στὸ ἄπρο της ἀραχνούσαντο φῶρεμα,
ἐκείνος μὲ τὴ λεπτὴ κι' εὐγενικὴ του σιλουέττα, πρέπει νὰ περυσίαζαν κἀτι τι
τὸ ἐντέλω; ὀνειρώδες.

Καὶ ἡ φαντασί τῆς γρηθούλας ἐσταμάτησε μ' ἕνα γλυκὸ πόννο, στὴ ζηλευ-
τὴ αὐτὴ εἰσαν, τὸ κουρασμένο κεφάλι της ἔγυρε πρὸς τὰ πίσω καὶ μ' ἕνα ἐλα-
φρὸ μαιδίωμα, σὰν νὰ τὴν ἐβόησε ἐπειτα ἀπὸ τόσα χρόνια ἢ ἀντανάκλασις τῆς
εὐτυχίας ἐκείνης. Ἰθυρώθηκα τὰ γεμάτα συγκίνησιν λόγια του.

— Ἄς μὴ ξεκαυχρίσουμε, Λώρον, τῆς εἶχε 'πῆ, στὸ χορὸ. Δὲν εἶματτε
καλύτερα ἐδῶ μόνον στὸ πλαστεινὸ ;

Στὰ λόγια αὐτὰ εἶχε κωκινώσῃ, εἶχε χαμηλώσει τὰ μάτια, γιατί δὲν
εἶχε τὸ θάρρος νὰ ἐμολόγησῃ ἐκεῖνο πού τῆς ὑπαγόρευε ἡ καρδιά, καὶ μόλις
εἶχε ἀνοιχθῆ τα χεῖλη της, γιὰ νὰ ψιθυρίσῃ,

— Ἄς μείνουμε λίγο, εἶναι τόσο ὠραῖα ἐδῶ!

Τὴν ἐπῆρε τότε ἀπὸ τὸ χέρι κι' ἐκάθησαν κι' οἱ δύο στὸ κάθισμα 'μπροστὰ
στὴν τριανταφυλλιά, πού ἀνοίξε τὸ μαρμαρμένο τώμα τριαντάφυλλο. Ἦταν ὅ' ἕνα
ψηλὸ κλωνάρ, καὶ φαινόταν ὑπερήφανο, σὰν νὰ ἐνόμιζε πῶς δὲν θὰ βρισκόταν
χέρι ἀριετὰ τολμηρὸ γιὰ νὰ τὸ κόψῃ. Ἐν τούτοις ἀπλωσε τὸ χέρι του καὶ τὸ
ἐκόψε. Τῆς τῶδωκε, ἐνῶ τὴν ἐκύτταζε βαθειὰ στὰ μάτια καὶ « Ἔτσι σοῦ προσ-
φέρω καὶ τὴ ζωὴ μου » τῆς εἶπε, κ' ἔτσι τὸ τριαντάφυλλο ἔγεινε ὁ μάρτυς τοῦ
πρώτου ἐρωτικοῦ των φιλοῦ.

Ἄχ! νὰ εἶχαν τὴν δύναμι νὰ σταματήσουν τὸ χρόνο, πού τοὺς ἐφάνετο
πῶς γλιστροῦσε τώμα πρὸς γρήγορα ἀπὸ πρὶν. Καὶ ἡ γρηθούλα μαιδισθε, σὰν νὰ
εἶχε ξεχάσει πῶς ἀπὸ τότε ἦταν πανηγυτὰ χρόνια.

— Ἦθ' εἶχες μαντεύσει, Λώρον, ὅτι σὲ ἀγαποῦσα, δὲν εἶναι ἀλήθεια ; βέ-
βαια, δὲν εἶχες ἀνάγκη ἀπὸ τὰ λόγια μου γιὰ νὰ πεισθῆς τὸ ἤξερες, ὅπως ἤ-
ξερα κι' ἐγώ, πῶς δὲν θὰ μοῦλεγες ὄχι!

Τὸ ἤξερες. Μήπως τὰ μάτια δὲν μιλοῦν πολλὰς φορὰς εὐγλωττότερα ἀπὸ
τὰ χεῖλη ; Μήπως τὸ δλέμμα του δὲν τῆς ὠμολόγησε τόσες φορὰς τὴν ἀγάπη
του ; Μήπως κ' ἐκεῖνος δὲν εἶχε καταλάβῃ τὴν συγκίνησιν της, τὴν ταραχὴ της,
ὅταν τὴν ἐπλησίαζε ; Ναι, τὸ ἤξερες, δὲν τὸ ἔμαθε ἐκεῖνο τὸ δράδυ γιὰ πρώτη
φορὰ.....

—Τὸ μέλλον μᾶς ἀνήκει, Λώρα, ἔχουμε μιά ζωὴ ἐλόκληρη ἔμπροστά μας, ἔχω ἐμπιστοσύνη σὲ σένα, καὶ ὅταν κερδίσουμε τὸ καλὸν μας, ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον, θὰ κερδίσουμε τὴν εὐτυχία. Γιατί καὶ ἄλλοὺ σιτηρίζεται ἡ εὐτυχία;

Τὸ ἐνοίωθε πῶς τὸν ἐκαταλάθει νε, γιατί ἡ ψυχὴ τῆς καὶ ὀλεζώντονη ἐ-
διαθεζετε ἐπὶ ζωντανὸ πρόσωπό τῆς, καὶ ἐπέπεσε ἐμπιστοσύνη γιὰ τὸν χαρ-
κτῆρα τῆς, καὶ εἶπε καθόρου, ὅτι θὰ εἶγε τὴν δύναμι καὶ πολλοὶα ἐναντίον μιὰς
κατοδρῆμῆς. ὅτι θὰ εἶγε τὴν ὑπεροχὴν καὶ ὑπερέρη μίαν εὐτυχίαν, γιατί ἐνοίωσε
πῶς ἡ ζωὴ δὲν εἶναι ἐπὶ ρέδα, γιατί ἤξερε τὸ ἕχ σὴν γῆ καὶ ἔχη σὲ εὐνεφα.

—Δὲν θὰ ἤμεθα φιλέδεςξοι, Λώρα, δὲν θὰ κωπάζουμε καὶ ἐροῦμε τὴν
εὐτυχία σ' ἕνα μακρονὸ, σ' ἕνα πολλὲς φορές ἀφιστο σκμετο, ἔπου ευχιά ἐρί-
σκει καλεῖς τὴν ἀπογοήτευσι. Νὰ ἀρκεσθεῖτε σὴν εὐτυχία καὶ μᾶς δίνει τὸ
παρὲν, καὶ ἐγκαταλείθετε ἐλόκληροι σὴν χαρὰ, καὶ θὰ μᾶς δίνει ἡ ἡσυχία,
ἀγαπημένη ζωὴ μας».

Κ' ἐκεῖνη τὸν ἄκουε μὲ ἀπληστίαν, γιατί τὰ λόγια του ἐξέφερον καὶ τὴ
δικὴ τῆς σκέψη. Αἰσθανόταν τὴν εὐτυχία καὶ τὴν πνίγη, τὴν εὐτυχία καὶ ἐδυνά-
μιωνε ἀπὸ τὴν ἐλπίδα γιὰ τὸ μέλλον αὐτὸ, καὶ εἶχε τὴν ἐξαιρετικὴ τύχη καὶ
μπερσοῖ καὶ ζῆση, ὅπως τὸ ὠνευροπολοῦσε. Καὶ ἐνώθησαν οἱ δύο νεοὶ γεμάτοι
θάρρος καὶ ἐλπίδες γιὰ τὸ μέλλον. Καὶ ἡ εὐτυχία τοῦς ἠκολούθησε. Δὲν ἔλα-
μαν καμμιὰ ἐξαιρέσι. Γιατί δὲν ἦταν δυνατόν, ὠπλισμένοι καὶ μὲ τὴν καλῆ-
τερη θείησι, καὶ περιτειχισθεῖν ἀπὸ ἕνα τεῖχος, καὶ μπερσοῖσε καὶ μείνη ἀπόρητο
σὴν εὐτυχία. Δὲν ἦταν δυνατόν καὶ ἐμποδίσουν ποτὲ, ἐκεῖνο καὶ συμβαίνει σὲ
ὄλους τοῦς ἀνθρώπους ἀδυσχερῶς—τὸν πόνο, τὸν πόνο, καὶ τὸν ὄπορον ὁ ἄν-
θρωπος γεννιέται καὶ πεθαίνει. Τὸ ἤξεραν καὶ τὸ ἐπερίμεναν. Ἄλλ' ἂν δὲν μπε-
ροῦσαν ν' ἐ λῆξουν κατὰ τίποτε τὰ πράγματα, ἡμπερσοῖσε ἐμμετῶ καὶ κανονίσουν
ὅπως δῆποτε τὴν ἐπίδρῶσι καὶ εἶχαν σὴν ζωὴ τους. Ἰπέφεραν, αὐτὸ ἦταν ἀνα-
πόφωκτον, ἄλλως καὶ ἡ χαρὰ δὲν θὰ εἶχε καμμιὰ ἀξία καὶ δὲν ἦταν ἡ λύπη, ὅ-
πως καὶ κανέναν πρᾶγμα δὲν θὰ εἶχε ἀξία χωρὶς τὴν ἀντίθεσι. Ἄλλ' ἡμπερσοῖσε
πάντα λιγότερο ἀπὸ ἐκεῖνο, καὶ σκεθόντες τὸ κεφάλι σὲ πρῶτο ἀτύχημα,
καὶ παραδίδοντας τὰ ὅπλα, φωνάζουν πῶς ἡ ζωὴ εἶνε μαρτύριον, καὶ πῶς ὁ ἄν-
θρωπος γεννιέθηκε γιὰ καὶ ὑπερέρη. Ὅχι, ἡ ζωὴ τους δὲν ὑπῆρξε μαρτύριον, ἐσκέ-
πτετε ἡ γεροῦλα. Μιὰ ὥρα, μιὰ θεῖα ὥρα, σὴν καὶ αὐτὴν καὶ περνοῦσαν τότε οἱ
δύο τους, ἦταν ἀρετὰ γιὰ καὶ πληρώση καὶ πόνο καὶ πολλὴ ὀλῆσι.

Ἦώρα τὸ πρόσωπο τῆς γεροῦλας ἐσκυθρώπησε. Τὸ μεδίαμα εἶχε ρύγει καὶ
μὲ γεμμένο κατω κεφάλι συλλογιζόταν, πῶς ἔπειτα ἀπὸ πολλὰ χρόνια, μιὰ ἡμέρα
βουτηγμένη σὲ μαῦρα, ὠχρὰ, ἀδύνατη, μὲ μάτια βουρκατωμένα, εἶχε ξανανοῖξει
τὸ διελλίσι καὶ εἶχε μέσα τὸ τριαντάφυλλο. Μὲ τὸν πόνο καὶ τῆς ἐσφιγγε τὴν
καρδιά εἶχε καὶ τότε χαϊδέσει μὲ τὰ ἀδυνατισμένα τῆς δάκτυλα τὰ σκόρπια παιὰ
καὶ μτραμένα του φύλλα, τὰ εἶχε φέρει ἀπαλὰ σὲ χεῖλη τῆς, ἐνὸς τὰ δάκρυα ἔ-
φθονα ἔτρεχαν ἀπὸ τὰ σκαμμένα τῆς μάτια.

Τὸ ὠρατὸ ὄνειρο τῆς ἀγάπης τῆς εἶχε τελειώσει καὶ μόνον αὐτὸ ἔμενε γιὰ
καὶ τῆς θυμίζε τῆς γλυκειὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς τῆς. Δέκα πέντε χρόνια εἶχαν
ζῆσει μιζῶ, καὶ εἶχαν τηρήσει καὶ οἱ δύο τὴν ὑπόσχεσι τους. Ἢ στενωχώρησι καὶ
ἡ λύπη ἦταν μισὴ γι' αὐτούς, ἀφοῦ ἦταν πάντα μοιρασμένη, καὶ ἡ χαρὰ διπλή,

γιατί καθένας είχε και την χαρά του άλλου. Και τώρα; Αχ! πώς θά εύρισκε δύναμη να εξακολουθήσει, τη ζωή του ως την τελευταία του στιγμή, της εφ'όψης στο αὐτί, πῶς είχε καθήκον να ζήσει; Ήκουσε ἀκόμη τὸ τελευταῖα του λόγια:

— Λῶρα μου, Λῶρα μου, θά χωρισθούμε ἢ ἡ στιγμή αὐτή εἶναι σκληρή, πολὺ σκληρή, δὲν ξέρω γιὰ ποῖον ἀπὸ τοὺς δύο εἶναι σκληρότερη, γιὰ κεῖνον πῶς φεύγει ἢ γιὰ κεῖνον πῶς μένει. Ἀλλὰ, σκέψου, Λῶρα, σκέψου ὅπως πάντα, καὶ κατόλαβε κι' αὐτὴ τὴν φωνή, ὅτι ἀπὸ τὴν στιγμή πῶς δὲν μπορεῖς πειὰ νὰ διατηρήσεις τὴν δική σου εὐτυχία, θά βρῆς παρηγοριά εἰς τὸ καθήκον πῶς ἔχεις νὰ δημιουργήσεις τὴν εὐτυχία τῶν ἄλλων. Καὶ ἀργότερα θά ἦναι μὲν ἰκανοποίησις γιὰ σένα νὰ βλέπεις γύρω σου τὴν χαρά, καὶ νὰ ξέρεις πῶς οὗτο εἶναι δικό σου ἔργον. (Ὅτι εἶναι θαρρὺ τὸ ἔργον σου αὐτό, ἀφοῦ δὲν θά ἦμαι πειὰ κοντὰ σου νὰ σε βοηθῶ. Ὅτι σε βοηθῶ ὁμοῦς καὶ θά σε ἐνθαρρύνω ἢ ἀνάμνησις μου, πῶς ἀντὶ νὰ σε ἐξασθενῇ, πρέπει νὰ σε δυναμώω).

Καὶ ὅταν ἔμεινε μόνη ἢ ἀπογοητευτὴ καὶ ἡ ἀπελπισία τὴν κατελύμ-
βαν, τῆς φαινόταν πῶς ἤσθάνετο γύρω τῆς, τὴν ψυχὴν του νὰ κλαίῃ, μὲ πα-
ράπον.

Ἐπέρασαν καὶ ἄλλα πολλὰ χρόνια καὶ τώρα ἦταν μπροστὰ στὸ τριαντά-
φυλλο μὲ μισοδυστημένη ζωὴ σὰν κουρασμένος πολεμιστής, ἡσυχος, γιατί ἤξερε
πῶς ἔκαμε τὸ καθήκον του, καὶ ἂν ἐπληρώθη, ἢ πληγῆς του εἶναι τρανὸ δεῖγμα,
ὅτι ἐπολέμησε. Τώρα πειὰ, ὅπως καὶ ὁ πολεμιστής, εἶναι ἀπόμαχος τῆς ζωῆς,
κι' ἂν ζῇ ἀκόμη, ζῇ γιὰ νὰ ἀπολαύσῃ, γιὰ λίγο τὴ γλύκα τῆς ἡσυχίας, ἀπαράλ-
λακτα ὅπως ὁ ἐργάτης, ἔπειτα ἀπὸ κοπιαστικὴ ἡμέρα, βρίσκει εὐχαρίστησι, νὰ
ἀπολαύσῃ, λιγάκι τὴν βραδυὴν γαλήνην, πρὶν ἀπεκοιμηθῇ.

Τὰ μαραμμένα φύλλα τοῦ τριανταφύλλου ἔπεσαν ἀπὸ τὰ ἄδύνατα δάκτυλά
τῆς, κι' ἐκύλησαν κάτω. Σιγά - σιγά τὸ κουρασμένο κεφάλι τῆς ἔγειρε πρὸς τὰ
πίσω, γιὰ νὰ βρῇ στήριγμα στὴν πολυθρόνα καὶ ἡ γρηούλα ἀπεκοιμήθη. . .

(Πάτρι)

ΕΛΣΤΑ

ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ

Ἐπὶ Πολυθάμα

Ὁ Πολυθάμα, τραβᾷ τὸν κόμοο κάθε βροδὸν
γιὰ ν' ἀπολάβῃ φωτεινὲς ταινίες ἢ σκοτάδι ;
Γιατὶ ἂν τὰ φῶτα τοῦ ἀντὶ ἄκτ ἀγάθουνε μὲ μᾶς
δὲν ξέρεις ποῖά εἶν' τὰ πόδια σου καὶ ποῖα τῆς γειτωνιάς.

Χρ. Ἐδσ.